

lijke behoeften van de mens. Wij mogen nooit verder gaan met onze hulp, dan de werkelijke noodzakelijke punten.

Voorbeeld: wanneer U een bedelaar, of iemand, die het werkelijk nodig heeft, aan goede kleding helpt, is dat werkelijke hulp. Maar een eenvoudig iemand een hoge hoed en een smoking te geven, is belachelijk.

Wanneer U een werkman een kostuum geeft, dat alleen past voor een rijke zakenman, dan zal de mens, die het ontvangt, daarmee niet werkelijk gelukkig zijn. Uw gave zal zeer waarschijnlijk worden misbruikt. Dit is geen werkelijke hulp.

Wanneer iemand ziek is, is het zeer verdienstelijk, wanneer U die mens helpt, zover deze zichzelf niet helpen kan. Op het ogenblik, dat je een zieke bij alle dingen gaat helpen, zal de zieke op de duur ook eigen mogelijke taken aan U gaan overlaten.

Een zelf werkzaam zijn, een zelf deel hebben aan de omgeving, wordt dan nagelaten, ofschoon dit voor het welzijn van de zieke werkelijk noodzakelijk is.

Wat betreft die waarden in de stof kan op eenvoudige wijze de juiste handelwijze worden bepaald. Waar wij een werkelijk tekort zien van levensnoodzaken, zullen wij verplicht zijn in te grijpen. Daar, waar het noodzakelijke voor het leven aanwezig is, zullen wij ten hoogste de mens in de gelegenheid mogen stellen zelf verder te gaan, waarbij wij natuurlijk dan onze steun verlenen. Nooit zullen wij onmiddellijk voor die mens gaan zorgen.

Slechts aan de hand van eigen streven mogen wij het die mens mogelijk maken tot een verder bereiken te komen.

Wat de geestelijke hulp betreft, die wij een mens kunnen geven, ligt de zaak heel wat moeilijker. Uiteindelijk kan een ieder nog wel zien en begrijpen, wat een ander voor zich lichamelijk werkelijk nodig heeft. Hierbij houdt men zich altijd weer aan de waarden, die, volgens de normen van de maatschappij, waarbinnen men leeft, de eerste behoeften zijn.

Geestelijk kun je die eerste behoeften moeilijk nagaan. In de eerste plaats zullen wij ontdekken, dat vele mensen behoeften hebben aan een religie, een geestelijke achtergrond, die hen met een dogmatisch geweld zegt: zó is het. Slechts daarbinnen kunnen zij zich gerust en geborgen gevoelen.

Anderen vragen daarentegen juist een redelijke verklaring van eigen leven en gedrag. Sommigen kun je alleen helpen door hen de waarheid te zeggen, terwijl je anderen juist alleen kunt helpen door te doen, of je hun leugens accepteert.

Om psychisch te kunnen helpen, moet men dan ook over mensenkennis beschikken.

Op het ogenblik, dat iemand tegen mij praat over zijn ellende - terwijl ik weet, dat veel daarvan gefantaseerd is - laat ik hem toch alles uitspreken.

Door dit uitspreken van eigen gedachten krijgt die mens n.l. de mogelijkheid enkele werkelijke, of vermoende, bezwaren voor een ogenblik van zich af te wentelen.

Onmiddellijk daarna moet ik natuurlijk trachten de aandacht van die mens op andere en meer positieve waarden te vestigen.

Een mens heeft vaak behoefte aan een nieuwe zienswijze. Ik mag dan de mens wel degelijk mijn eigen zienswijze voorleggen. Ik mag die mens duidelijk maken, hoe ik denk en voel. Ik mag de ander niet dwingen mijn waarheden nu ook als de zijne te accepteren, terwijl ik ook het recht niet heb de ander mijn waarheden voor te houden, wanneer hij niet naar mij wenst te luisteren.

Wat de psychologische factoren betreft, dezen zijn bij het helpen eigenaardig genoeg vaak de belangrijkste. Er zijn mensen, die zelfs, wanneer zij verhongeren, van U nog geen snee brood voor niets aan willen nemen. Zij willen die wel graag verdienen.

Zegt U zo iemand: Ik kan U niet aan werk helpen, maar hier heeft U brood - of geld -, dan hoeft U die mens beledigd. Bovendien hoeft U de moeilijkheden, waarin zij verkeren, aanmerkelijk vergroot. U heeft hen in hun trots gekwetst.

In dat geval zult U dus moeten zorgen, dat het brood - of geld - verdiend kan worden, al zoudt U eerst zelf de rommel moeten gaan maken, die U die mens op laat ruimen.

In andere gevallen zien wij, dat een mens een zeer grote afhankelijkheid vertoont tot op zich waardeloze dingen. Dat kan mensen betreffen.

In een huwelijk zien wij dit wel: Een man drinkt, hij slaat zijn vrouw voortdurend enz. Toch blijft zij zich aan deze man vastklampen. Voor haar is deze man het middelpunt van haar leven, waarvan zij alles aanvaardt, waarvoor zij alles zal doen.

U heeft dan niet het recht haar te zeggen: Laat eerst die man van je maar in de steek, dan kan ik je pas helpen....

Dat recht hebben wij niet. Wel kunnen wij er zorg voor dragen, dat de weinige hulp, die wij geven kunnen, niet tot verdere misbruiken binnen het gezin voert.

Er zijn mensen, die gezelschap nodig hebben. Wij kunnen naar die mensen toegaan en eens even met ze praten. Al heel gauw beginnen zij te klagen. Zij zijn z.g. niet in staat iets te doen: Maak jij even thee? Zet jij even koffie? Kun jij die boodschappen niet even voor mij doen? enz. enz.

Zolang zij dit zelf kunnen, is het foutief hieraan toe te geven. Een dergelijke hulp is geen werkelijke hulp. Het deugt niet en leidt tot vele ongewenste ontwikkelingen.

Het vermeende helpen is over het algemeen gebaseerd op de gedachtegang: Zo ik ben, is een ander.... Men gaat in zijn medelijden - evenals in zijn afgunst overigens - uit van eigen standpunt, eigen denken en eigen ervaringen. Men houdt er geen rekening mee - of onvolgende - dat een andere mens ook geheel anders t.o. het leven kan staan.

U kunt zich misschien voorstellen, dat een dikke vleeseter een vegetariër ontmoet, die in minder goede doen is. De dikke mens zegt nu erel, wat zie je er beroerd uit.... en dringt de ander een dikke biefstuk op. Hij begrijpt misschien niet eens, dat hij hiermede grote psychische schade aan kan richten en meent, dat de ander maar op moet houden met die onzin.

Blachelijk? Maar in het vermeende helpen gaan wij ook vaak op dezelfde wijze te keer. Er zijn voorbeelden, waarbij het vermeende helpen een ziekelijk gevolg heeft. Op het gevaar af, dat U mij zult aanvallen, wil ik U hier enkele voorbeelden geven uit de werelden van religie en politiek.

Om te grote kontroversen te voorkomen, zal ik het merendeel van mijn voorbeelden buiten Nederland kiezen.

Wanneer je in de U.S.A. werkeloos wordt, krijg je steun, ook al heb je een eigen auto, een eigen huis. Ook wanneer deze steun niet 't gevolg was van een zelf gesloten en betaalde verzekering, werd ruime toelage geven, vooral in het nabije verleden.

Het gevolg was, dat menigen het wel prettig vond om zo nu en dan eens een tijdje van staatskas te leven. De werklust verminderde meer en meer. Op de duur zag men de arbeid niet meer als iets, wat

vrougde baren kan en inhoud aan het leven kan geven, doch alleen nog als een middel om zekere luxe te kunnen verwerven. De vrijheid van aansprakelijkheid werd te groot, zodat hier ten hoogste sprake kon zijn van een vermoende hulp.

In een industriegebied nabij de Oekraïne was een vlottende arbeidersbevolking. Er is daar n.l. incidenteel behoefte aan grotere aantallen van ongeschoolde arbeiders.

Het gevolg was, dat vele ongeschoolden nu eens in de industrie, dan weer op het land werkzaam waren. Hierdoor ontstond een voor de U.S.S.R. ongebruikelijke arbeidonzekerheid.

Naast de politionele maatregelen, die ter beheersing van deze arbeiders werden getroffen, besloot men hen ook een gunst te bewijzen: men organiseerde ze. Zij konden nu niet meer gaan, waar zij wilden, of de beste mogelijkheden vonden, doch werden groepsgewijze vervoerd van de ene industriële werkgelegenheid naar de andere.

Het gevolg is nu, dat, waar tijdelijk geen werkelijke arbeid voorhanden is, voor deze mensen een gelegenheid wordt geschapen ten koste van anderen, terwijl de vele kleinere werkzaamheden, die eens door twee of drie van deze mensen werden volbracht, nu ongedaan blijven, of door anderen naast het eigen werk moeten worden volbracht. Sociaal is hier dus iets in de war gelopen. Van een reële hulp was ook hier geen sprake.

Een al even vreemde opvatting van helpen vond ik in een gemeenschap in een overwegend R.K. land. Een gereformeerde middenstander ging het daar zeer slecht. Hij was kleinhandelaar. De pastoor meende toen: Heb je moeilijkheden, kerel? Wij zullen je natuurlijk helpen, maar dan moet je tenminste op zondag in de kerk komen, zelfs wanneer je daaraan nog niet kunt geloven....

Hier werd deze mens voor een gewetensvraag geplaatst. Hij moest tegen eigen geweten handelen om de noodzakelijke hulp te verwerven.

Indien deze mens de geboden hulp aanvaard had, zou zij haar weerslag gevonden hebben in een innerlijke verdeeldheid, die hem langzaam maar zeker moreel ten onder zou kunnen brengen, of zelfs psychisch kunnen breken.

Een ander voorbeeld is het nog vaak voorkomende gedwongen huwelijk. Een jonge man en een meisje zijn tezamen uitgeweest, wat niet zonder gevolgen bleef. Nu wordt de jonge man met alle middelen tot het huwelijk gedwongen. Het is immers nodig, dat het kind een vader heeft?

In feite haat soms de vader daarom moeder en kind. Zij zullen er dan beiden veel slechter aan toe zijn, dan bij een alleen blijven.

Ook hier weer een foutieve opvatting, die voert tot een schijnbare hulp.

In het algemeen zullen wij de mensen niet werkelijk kunnen helpen, wanneer wij ons blijven houden aan voorop gezette meningen. Wij beginnen dan al te stellen: zo hoort het, zo zal het gebeuren. Dat alleen is juist.....

Wanneer wij van een dergelijk standpunt uit blijven gaan en toch anderen trachten te helpen die anders denken - dan helpen wij hen meestal van de wal in de sloot. Terwijl wij zo iemand dan stoffelijk er bovenop helpen, brengen wij hem misschien geestelijk ten onder.

Wij kunnen nooit boven eigen verantwoordelijkheid nog eens de extra verantwoording voor het gehele leven van een ander gaan nemen. Dit alleen moet al een rem zijn. Wij hebben het recht niet zelfs een

onwetende massa te stuwen in een richting, die ons goed lijkt, maar voor velen in die massa wel eens averechts verkeerd zou kunnen blijken.

Wij hebben het recht niet de mensen te helpen met een eenzijdige voorlichting. In de eenzijdigheid van het gegevene zal vaak alles te loor gaan, wat wij de mensen werkelijke kunnen brengen. Wel mogen wij eigen mening bij de voorlichting mede uitspreken, maar nooit als bindende waarheid.

Wat een mens nodig heeft, is niet in de eerste plaats stoffelijke welvaart, of een geestelijk gered zijn. Wat hij werkelijk nodig heeft, is innerlijke harmonie en zekerheid, die gebaseerd is op een minimum van levenswaarden. Hiervoor kan hij voor zichzelf verdere waarden verwerven en de trots ervaren van een zelfstandig stoffelijke en geestelijke ontwikkeling.

Voorbeeld Ik denk aan de Stichting Nederlands Kunstbezit.

U zult zich afvragen, of hetgeenmen daar doet, nu werkelijk helpen is. Ja. Hier worden met wat lezinkjes en een mapje, dat de mensen zelf nog moeten betalen, schoonheidsbegrip en schoonheidsgevoel aangekweekt. In feite wordt door dit werk de levensvreugde en het begrip voor levensschoonheid van velen aanmerkelijk vergroot. Dit is waarlijk hulp.

Voorbeeld: er wordt een maatregel getroffen, dat niemand, die door ongeval of ziekte verminkt of minder valide wordt, werkeloos behoeft te zijn, of alleen van de genade der medemens behoeft te leven. Men schept werkgelegenheden voor de minder validen. Dit is waarlijk helpen.

Vroeger ging het zo: een man werd - b.v. door een ongeval op een fabriek - verminkt. Hij kreeg misschien van zijn baas een klein weekgeld, terwijl hij verder verzorgd werd door de verschillende verzorgingen voor liefdadigheid.

Men kwam hen bezoeken. Met een zalvende glimlach kreeg hij een pakket levensmiddelen overhandigd, of zelfs een bon voor kleding. De man werd niet in de gelegenheid gesteld hier zelf iets te verwerven. Hij gevoelde dan ook deze hulp vaak als een belediging. Was dit laatste niet het geval, dan werd de liefdadigheid vaak iets, wat uitgebuit moest worden.

In het eerste geval bracht dit soort hulp innerlijke bitterheid, in het tweede geval veroorzaakte het een grote morele verslapping. Beide waarden, die niet door ons aanvaard kunnen worden als produkt van helpen. Al deze dingen liggen op een te algemeen vlak.

Laat ons eens trachten het helpen vanuit een meer persoonlijk werken te beschouwen en hier onjuist en juist helpen naast elkaar te zetten.

Er staat een oudere mens b.v. aan de stoeprand angstig het verkeer gade te slaan. Klaarblijkelijk weet hij niet, hoe over te steken. Nu kunt U twee dingen doen. U kunt naar die mens toe gaan en zeggen: Zal ik U even overzetten?....Het gevaar is groot, dat die persoon U verontwaardigd afwijst met een "Zó oud ben ik nog niet".

U kunt ook natuurlijk voorbij lopen en die mens rustig laten staan. Maar is dit wel verantwoord? Het verstandigste is een ogenblik naast die mens te gaan staan - kennelijk om over te steken - en dit na een ogenblik niet al te snel te doen.

U heeft die mens gespaard voor elke overgevoelige reactie, of schade aan zijn trots, naar aan de andere kant heeft U die mens toch ook - al weet hij het zelf niet - veilig naar de overkant gebracht. Dit is een juiste manier van helpen.

In Uw buurt woont iemand, die gewoon is steeds te lenen. Ik weet niet, of dit in de steden nog net zo is als vroeger. In de dorpen zal het in ieder geval nog wel zo zijn. Zo van: Buurvrouw, mag ik nog even Uw roonklopper hebben? Buurvrouw, heeft U nog even een pan voor mij? Heeft U wat melk? enz.

M.i. zijn wij wel verplicht met dergelijke kleinigheden te helpen, wanneer dit toevallig eens voorkomt. Iedereen kan op een ogenblik even verlegen zijn. Iedereen kan, terwijl het eten al op staat, wel eens ontdekken: O ja, ik heb geen zout meer of dergelijke dingen.

wanneer dit een bepaalde gewoonte wordt van een bepaalde dame, is het iets anders. Er zijn van die burens, die de kans zien om alles van je te lenen, wat je eigenlijk zelf net nodig hebt; van de stofzuiger tot een avondtoilet.

In een dergelijk geval is het vermeend helpen, verkeerde goedhartigheid, wanneer U zo iemand steeds maar weer helpt. Daardoor brengt U die mens ertoe zich steeds meer op anderen te verlaten en eigen pogingen steeds minder ernstig op te vatten.

Wanneer U morgen moet verhuizen, zal de lenende buurvrouw immers geen beroep meer op U kunnen doen? Dan zit zij met de handen in het haar en is het zelfs niet onmogelijk, dat er ruzie ontstaat.

U heeft niet het recht iemand zo zeer op U te laten vertrouwen, dat deze mensen zonder U niet meer kunnen handelen.

Voorbeelden van helpen, goed en verkeerd, zijn er zo vele, dat het moeilijk wordt een keuze te doen.

Ik wil U nog wijzen op het werk van een stichting in Nederland, die invaliden - bedlegerig - zo nu en dan de gelegenheid geeft een boottochtje te maken. Ook zijn er mensen, die hun auto ter beschikking stellen van minder validen of zieken om eens uit te gaan. Men laat dezen wel eens een keer meerijden. Ook voor ouden van dagen doet men zo iets. Dit is een juiste manier van helpen.

Door de afleiding, die men de mensen zo geeft, geeft men hun leven tevens meer inhoud.

Wanneer U dergelijke dingen zelf gaat doen, moet U voorzichtig zijn. De georganiseerde uitjes liggen nu eenmaal vast. Er is sprake van een vast verband.

Stel, dat U een invalide vriend heeft. U bent gewend daar elke zondag met de wagen voor te komen en te zeggen: Kom, kerel, wij gaan een eindje toeren....

Doet U zo iets te geregeld, dan gaat die men erop rekenen. Dan is de vreugde van het uitgaan niet zo groot meer, maar wordt een gewoonte. Wanneer U door omstandigheden eens niet zou kunnen komen, zou die mens teleurgesteld zijn, misschien zelfs bitter worden.

U moegt nooit hulp of gunsten zó gaan verlenen, dat zij een gewonterecht worden.

Wanneer U dit doet, wordt het t.o. de ander in feite een onrecht, want elke mens moet met eigen ziekten, kwalen en fouten zelf afrekenen. Dat kan niemand anders doen. De fout van het vermeende helpen is ook vaak het gevolg van een te grote zelfwaardering.

Er ligt iemand na een ongeluk op straat. U komt voorbij. U heeft niet eens E.H.B.O. U begint onmiddellijk de patiënt op de stoep te sleuren en gemakkelijk naar te leggen. Later blijkt misschien, dat hierdoor geen schade ontstond. Toch zou dit handelen de dood van de patiënt ten gevolge kunnen hebben.

Wanneer U niet weet, hoe U iemand kunt helpen, of het maar half weet, dient U er voor te zorgen, dat zo snel mogelijk bevoegde hulp aanwezig is.

Iemand, die er nu niet zo ruim voor zit, heeft een juridisch probleem. U weet er, naar U meent, wel iets van. U heeft wel meer zoiets bij de hand gehad. U geeft Uw raad met een gezag, of U zelf een afgestudeerde jurist zoude zijn. Toevallig is de raad in dit geval verkeerd. Wat dan? Zeker kunt U niet zijn.

Het is in dit geval een meer redelijke wijze van helpen om - wanneer de persoon in kwestie het niet kan betalen - op Uw rekening een advies te vragen bij een bevoegde. Daar kunt U dan beter na gaan, wat mogelijk is en wat er in het bewuste geval aan werkelijke hulp geboden kan worden.

Het is altijd goed de te geven hulp eerst te overwegen. Wij zijn over het algemeen nog al bereid even mee te helpen. Dat eventjes helpen kan een noodzaak zijn.

Ik denk hierbij aan de man, die met een auto langs de weg staat. De wagen moet even aangeduwd worden. Wanneer U daar langs komt, zult U helpen, wanneer het naar even kan.

Iemand moet met een handwagen een hoge brug over en kan dit niet redden. Het is dan logisch, dat U die mens even helpt. Dit is eigenlijk een soort verplichting. Als hulp zonder meer is dit bovendien goed. Tenminste, wanneer zij niet steeds weer aan dezelfde wordt verleend.

Als U die man met de handwagen steeds weer helpt, zegt hij op de duur: Ik heb geen hulpje nodig. Bij die brug staat toch wel een idioot, die helpt duwen.

Wanneer die man met die auto steeds weer geholpen wordt, zegt hij misschien: Die reparatie stellen wij nog maar even uit. Laat ons eerst maar eens gezellig uitgaan. Wij rijden toch wel.

Wanneer dergelijke hulp steeds weer verleend wordt, leert U de mensen vertrouwen op iets, waarop zij feitelijk geen recht hebben.

Ook zult U die gevallen wel kennen, waarin schijnbaar hulp noodzakelijk is, zonder dat dit ook feitelijk zo is. Ik denk hier aan het opruimen na een feestje. U kunt natuurlijk onder leiding van Uw gastheer/vrouw wel even helpen. Daar is geen bezwaar tegen. Maar wanneer U zich te veel bemoeit met het werk, ontneemt U misschien Uw gastgevers het genoegen van werkelijke gastvrijheid.

Wanneer U bij het helpen op Uw eigen manier werkt, maakt U het hen bovendien moeilijker iets op eigen wijze te doen, of te organiseren. Het is voor vele mensen moeilijk niet met de eigen grandioze ideeën in te grijpen, wanneer een ander iets wil doen.

Op sprekende wijze zien wij dit bij het gedrag van vele oudere mensen t.o. kinderen. Jantje heeft een feestje met zijn vriendjes. Hij heeft besloten: Eerst gaan wij met de auto'tjes spelen, daarna demonstreer ik mijn goocheldoos. Wanneer moeder dan nog een glaasje limonade geeft, wordt het een prettige middag.

Toevallig is tante Ada er die middag. Tante Ada denkt er anders over. "Neen, Janneman, dat zullen wij niet doen. Woet je wat? Tante gaat met jullie eerst een potje Slofje Onder doen en daarna gaan wij pand verbeuren..."

Tante Ada heeft misschien veel plezier. De andere kinderen misschien ook, maar voor Janneman is het feest bedorven.

Het was niet Janneman, die een feestje mocht geven, maar tante Ada.

Op soortgelijke wijze zien wij mensen vaak ingrijpen in kleine organisaties en verenigingen. Zelfs bij het kleine kaartclubje komt 't voor. Er is altijd wel een buitenstaander, die precies weet, hoe het moet en de anderen de mond snoert met zijn veelwaterij. Goedbedoeld.

Zonder twijfel, maar onthoudt U wel, dat elke mens het recht heeft de dingen eens op zijn eigen manier te doen, zelfs wanneer U het er niet mee eens bent, of meent, dat U het beter zoudt kunnen.

Hulp, die zelfstandigheid schaadt, is altijd slecht. Een typisch voorbeeld zien wij vooral onder Nederlanders nogal eens.

Zoals U weet, geeft de doorsnee Nederlander zich gaarne uit voor een polyglot. Hij spreekt met elke buitenlander, die in Nederland komt, al is het alleen maar om anderen te laten horen, dat hij ook buitenlands kan spreken.

Op het ogenblik, dat diezelfde Nederlanders en grouppe, of en detail, naar het buitenland getransporteerd worden, zien wij een heel ander beeld.

Een enkele persoon - die inderdaad de taal redelijk beheerst - knapt dan alles voor de anderen op. Hij meent misschien, dat hij de anderen daardoor helpt. Dit is niet geheel waar. Zij zijn steeds meer van de tolk afhankelijk. Het is voor hen beter zelf met moeite een paar woordjes te stamelen, maar zelf iets te kopen, iets te vragen. Daardoor hebben zij meer interessante belevingen en zullen zij veel meer plezier hebben.

Alleen wanneer het werkelijk niet anders meer gaat, dient de taalkenner tussen beide te komen. En dan alleen maar, zolang het werkelijk noodzakelijk is.

Het is opvallend, dat juist bij het helpen van anderen een zekere overorganisatie zelden vermeden schijnt te kunnen worden.

Wat reizen betreft, is dit reeds begonnen, toen de heer Cook besloot een geheelonthoudersvergadering van een groter publiek te voorzien. Hij huurde voor het eerst - zoals U weet - voor een gezelschap een hele trein af en boekte een daverend sukses. Zijn navolgers brachten hun benoeiingen steeds meer uit.

Op het ogenblik kan het voorkomen, dat mensen een wereldreis gaan maken en na afloop niet veel meer hebben gezien dan de hoofdstraten van een paar steden, veel monumenten, waarvoor zij in feite weinig interesse hebben en verder beleefde kolners en aardige stewardessen, maar van de meest vreemde dingen van de wereld hebben zij zo goed als niets gezien. In feite hebben zij geen waar voor hun geld gehad. Door de te grote zorg van de organisatie is elke mogelijkheid, het vreemde voor zich te beleven, weggenomen.

Hoe vaak heeft U niet hetzelfde gedaan, als U eens met een paar anderen uit moest? Heeft U ze de kans gegeven hun eigen weg te gaan? Heeft U die anderen wel eens de kans gegeven om hun eigen weg te volgen, desnoods foutief?

Hoe U ze wel hun eigen weg kunt laten gaan? Wees voorzichtig met het opdringen van Uw mening aan anderen, hoe goed bedoeld ook. Juist daar is het vermeende helpen eerder een nadeel voor hen, die U helpen wilt, dan een helpen in werkelijkheid.

Er is een opvallend gebrek aan werkelijkheidszin bij degenen, die een ander komen "opbeuren". Op zich is het bezoeken van zieken en bedroefden zeker een goede vorm van helpen. Maar er zijn mensen, die een ziekekaner reeds binnen stappen met een gezicht van: Hier is de lollige broek. Nu kan het feest beginnen.....

De patiënt ligt misschien met hoge koorts, of kloppende hoofdpijnen, te bed. "Zo, kerel, wat zie jij er uit, zeg! Het lijkt wel, of je al met twee benen in het graf staat. Nu, hoor, wij zullen de bloemetjes wel eens buiten zetten, wanneer het zover is".

Goed gemeend, maar ergerlijk. Resultaat: het tegendeel van het begoerde.....

Anderen hebben een minder luidruchtige konversatie:

"Heb je dat al gehoord van die zuster van Mien? Zij heeft ook zo'n operatie gehad. Zwaar, hoor. Zij is nu al drie jaar invalide....

Heerlijk opwekkend. Anderen helpen zieken op hun wijze: Wat jij hebt is alleen maar griep. Neem, voor je naar bed gaat, maar een kop kamillethee.....rum.....citroensap..... uitgeperst fruit.....asperino. Recepten te over.

Wanneer iemand een kwaaltje heeft, of ziek is, wordt hij vaak van alle kanten door entoesiaste helpers overstroomd met recepten, of patente middelen. Juist daardoor weerhoudt men iemand vaak de noodzakelijke zorgen aan zijn ziekte te besteden. "Je lijkt wel gek, zeg. Wie loopt nu met zoiets naar de dokter? Dat doe je toch niet".

"Luister maar niet naar die dokter, hoor, zorg is het niet. Gebruik dat receptje nu maar. Ik heb het nog van mijn grootmoeder en zij wist het beter dan alle dokters. Neem dat nu maar in, dan ben je weer gezond".

Misschien helpt het wel, misschien ook niet. Ongetwijfeld is 't eerlijk gemeend. Maar ook hier weer een gebrek aan kennis en inzicht in de situatie.

Een zieke helpen betekent vooral: wanneer de zieke moe is je voor alles beheersen. Niet te snel praten, maar ook niet te gedompt. Sprek over dingen, die met de ziekte niets te maken hebben en doe 't zo, dat je gemakkelijk te volgen bent. Is de patiënt moe, ga dan zonder veel drukte heen, of blijf even zitten zonder iets te zeggen.

Je helpt zieken zelden of nooit door op je eigen houtje recepten voor te gaan schrijven. De beste hulp in dergelijke gevallen is meestal: Ik kom toch langs de dokter. Zal ik even vragen, of hij langs komt?"

Alle hulp, die de vrijheid van de mens te zeer wegneemt, even - als alle hulp, die de mens te veel doet rekenen op hetgeen niet zijn recht is, nag, evenals hulp, die de mens belet zelf uit de voor hem bestaande mogelijkheden te kiezen, niet als werkelijke hulp wordt beschouwd.

Elke wijze van helpen, die een ander in staat stelt zichzelf beter te redden, zichzelf te helpen en zijn eigen weg te gaan, is daar - entegen ware hulp.

Zij ontwikkelt het bewustzijn van de mens. Hij wordt in staat gesteld op eigen wijze en zonder te grote verplichtingen, of dankbaarheid, datgene te bereiken, wat voor hem zelf noodzakelijk is. U stelde, dat een gedwongen huwelijk tussen jongen en meisje bij het optreden van ongewenste gevolgen, verkeerd is. Ik ben dit niet met U eens om de volgende redenen:

Ook zo'n huwelijk kan gelukkig worden. Het is beter voor het kind een ongenoegelijke vader te hebben, dan alleen maar een moeder, waardoor het teveel moet missen. Het lijkt mij goed, wanneer de jongen de konsekwentie moet dragen.

In sociaal verband gezien zal dit een preventieve werking hebben, een soort afschrikingsmethode.

O juist. Dus: blijf van de meisjes af, of je wordt tot het huwelijk veroordeeld.

Mij ging het vooral om de dwang. Ik meen wel degelijk, dat er een zekere verplichting bestaat. Wanneer de jonge mens dit niet aanvaardt, wordt hij toch vaak gedwongen te huwen.

Dit geldt niet alleen de jongen, maar vaak evenzeer het meisje. Deze dwang is niet wettelijk, maar wordt door de omgeving uitgeoefend. A priori ontstaat dan tussen de gehuwden een verhouding, die onjuist is.

U meent, dat het kind beter op zal groeien, wanneer het een ongezellige vader heeft, dan wanneer het er geheel geen heeft.

Daar stel ik t.o.: wanneer het kind de oorzaak is van de conflicten in het huwelijk, zal het kind het middelpunt worden van de strijd tussen de ouders. Het zal daaronder meer lijden, dan onder het ontberen van een vader.

Bovendien mag hierbij worden opgemerkt, dat men tegenwoordig ook nog wel eens een meisje huwt, wanneer het een kind heeft.

In de derde plaats meen ik, dat de konsekwentie voor de jonge man op een ander terrein zou moeten liggen, dan die van het tegen wil en dank huwen.

Naar mijn mening is het beter de jonge man te verplichten een vaste som te storten, waaruit het onderhoud van het kind kan worden bekostigd, dan wel het opleggen van de verplichting regelmatig een bedrag te storten. Bij niet-betaling zou beslag op de verdiensten gelegd moeten worden, terwijl bovendien iemand onder deze verplichtingen staande niet het recht heeft, de staat te verlaten zonder een borgsom te storten, waaruit het vastgestelde bedrag voor tenminste een jaar zal kunnen worden voldaan.

U kunt het geloven of niet, maar de mens is het meest gevoelig in het deel, waarop hij pleegt te zitten en in de portemonnaie, die hij meestal in die buurt draagt. Vooral voor de jongelui is deze kwetsbaarheid zeer groot.

Bij een dergelijke beslissing zullen zij zich verwijten maken, misschien het meisje zelfs daarom haten. Zij kunnen niet - door een

voortdurend in de nabijheid van het meisje en haar kind te zijn - zo - wel het meisje als het kind tot psychische wrakken maken. Het begrip straf en afschrikken meen ik wel even enigszins anders te moeten stellen.

Persoonlijk ben ik voorstander van het dragen van de verantwoording. Ook op een ander gebied zou ik gaarne zien uitgedrukt - ik wijk hier even van het onderwerp af -, dat wettelijk werd bepaald, dat een ieder - ook de automobilist -, die door zijn schuld iemand vermindt, of doodt, daarvan de volle konsekwentie zal moeten dragen.

Bij verninking zou ik gaarne aan de schuldige de verplichting zien opgelegd de verminkte te onderhouden in de staat en het milieu, waarin hij verkeerde voor het ongeluk.

Bij dood het in de plaats treden van de overledene, zoverre 't diens verplichtingen t.o. anderen en de verzorging van afhankelijke verwanten van de dode betreft.

Indien wij dit omzetten in de termen van het gedwongen huwelijk, dan zult U met mij eens zijn, dat de verplichting de verminkte, dan wel de familie van de gedode in eigen huis op te nemen voor de automobilist, of schuldige, onhoudbare situaties zou scheppen.

Het verschil tussen een gelijke situatie en een gedwongen huwelijk is voor mij niet zo groot.

Wij zijn nogal ouderwets en menen, dat een huwelijk voort moet komen uit iets, wat meer dan een zuiver stoffelijke genegenheid, of hartstocht, is. Al, wat aan deze eis tot meer geestelijke eenheid niet kan voldoen, zou o.i. beter gescheiden blijven, ongeacht de konsekwenties, die hierraan sociaal misschien verbonden zijn.

Laat een jongen en een meisje trouwen en onmiddellijk scheiden, dan heeft het kind een naam; er bestaat een wettelijke verplichting en 't bezwaar van samenleven is opgeheven.

x Dit is een tussenvoegsel, die één groot bezwaar heeft. Wanneer het mogelijk is zo te huwen en te scheiden, wordt het huwelijk al heel snel tot een rechtvaardiging van een verhouding en de gevolgen daarvan zonder meer.

Het kan zelfs uitgroeien tot een rechtvaardiging van prostitutie op korte termijn. Wij gaan dan gevaarlijk dicht in de richting van de z.g. tijdelijke vrouwen uit de Moslismwereld, die men tot voor kort b.v. in Mekka kon vinden. Deze vrouwen trouwen voor de kadi met pelgrims tegen een overeengekomen bedrag. Wanneer de pelgrims huiswaarts gaan, scheidt hij door het voor getuigen uitspreken van de scheidingsformule, waarop de dame klaar staat voor de volgende huwelijkskandidaat.

Bij het wettigen van de door U voorgestelde methode zouden de gelijke praktijken ook hier mogelijk worden en is een ontwaarding van het huwelijk niet tegen te gaan.

De vraag is dan is het belangrijker, dat voor deze dwaze meisjes deze tussen og wordt geschapen - waarbij het huwelijk in de ogen van zeer velen ontheiligd wordt -, of moet de heiligheid van het huwelijk de nadruk krijgen?

Is het niet beter de maatschappij zó op te voeden, dat, althans voor het kind, het dragen van moeders naam geen nadelige invloed meer zal hebben?

Dit laatste overigens is de laatste jaren toch al aanmerkelijk verminderd. Mij lijkt deze tussenvoegsel minder aanvaardbaar.

x Mijn oplossing voor beiden is iets anders dan dat gebruik in Mekka, dat U erbij haalt.

- U heeft mij niet begrepen. Ik betoogde, dat het gevaarlijk is het huwelijk te maken tot een vlag, die een sociaal niet verantwoorde lading moet dekken.

Ongeacht de financiële konsekwenties zou deze oplossing de oorzaak zijn, dat men nog lichter over het huwelijk gaat denken, dan nu reeds in vele kringen het geval is.

Het gevolg van Uw voorstel is n.l., dat het huwelijk steeds meer tot een sexueel kontrakt wordt, waarin dan misschien bij toeval een paar mensen elkaar ook nog eens werkelijk zullen kunnen vinden.

Bij het huwelijk is een bezwaar, een het recht tot scheiding en vaak de tijd van scheiding - reeds bij het sluiten wordt vastgelegd. Hierdoor ontwaart men het huwelijk tot wettelijk gezegende prostitutie.

Om Uw voorstel aanvaardbaar te maken, dient men n.l. het scheiden makkelijker te maken, dan nu het geval is. Gebourt dit, dan zullen sommige mensen zeggen: Wij gaan voor een paar maanden op reis. Laten wij naar trouwen. Wij slapen dan in één kamer; dat is goedkoper, dan beiden een afzonderlijke kamer te nemen. Van het geld, dat wij zo sparen, kunnen wij later de scheiding best betalen en niemand heeft ons iets te zeggen.....

Misschien vindt U dit te ver doorgevoerd. Maar in de U.S.A. hebben wij in sommige staten het voorbeeld gezien. Waar echtscheiding zo gemakkelijk wordt gemaakt, huwt men, zonder na te denken en alleen in een opwelling.

Denkt U eens aan de praktijken, die ontstaan rond plaatsen als Reno b.v. Herinnert U zich eens de schandalen van Hollywood. Hier is toch zeer zeker van een grote ontwaarding van het huwelijk sprake. Dit is een bedreiging van een instelling, die - misschien ben ik wat ouderwets - n.l. de grondslag is van de maatschappij.

Een dergelijke ontwaarding van de instellingen der maatschappij is alleen aanvaardbaar, wanneer werkelijke liefde steeds meer in be -

tekenis gewint. Tot op heden ligt daarvoor de algemene indruk nog te sterk op de sexuelle attractie.

Het lag niet in mijn bedoeling Uw voorstel goedkoop te maken. Ik meende te moeten wijzen op de konsekwenties daarvan in het maatschappelijk bestel, die veel verder gaan, dan mij verantwoord lijkt.

x De waarde van het huwelijk hangt toch af van de inslag der mensen? Wat is dan de preponderante faktor, die hierbij de doorslag geeft?

- Ik laat U gaarne Uw mening en aanvaardt Uw argument. Ik stel van mijn kant daartegenover: Zolang het huwelijk een belangrijke faktor is in de maatschappij, zullen wij elke ontwaarding daarvan zoveel mogelijk tegen moeten gaan.

Dit kunnen wij het best bereiken door het huwelijk in de ogen van allen zo heilig en waardevol mogelijk te houden binnen de gemeenschap. Dit sluit de aanvaardbaarheid van een te eenvoudige scheidingsmogelijkheid uit.

x Mag een arts een meisje van goede huize helpen met een abortus, wanneer zij een onwettig kindje verwacht?

- Wanneer een arts alleen een meisje van goede familie wil helpen, deugt hij niet.

x Ik noemde goede familie, omdat daerbij eerder een verstoting door de familie en een verliezen van vrienden optreedt, wat zelfs een blijvende geestelijke depressie ten gevolge kan hebben.

- Aangenomen. Denkt U, dat het voor een meisje van minder goede familie gemakkelijker zou zijn?

x Dan zal de familie het eerder aksepteren.

- Dat is lang niet altijd waar. Dit is afhankelijk van de opvattingen en inzicht van het milieu. Het wordt zeker niet bepaald door het meer of minder gegoed zijn.

Het meer of minder gegoed zijn bepaalt hoogstens, welke som voor een dergelijke onwettige ingreep kan worden betaald. Ik wil de zaak slechts in het algemeen bezien.

M.i. is elke abortus, die na de tweede, ten hoogste de derde maand wordt gepleegd, vanuit geestelijk standpunt gezien misdadig; ongeacht de konsekwenties van een niet bedrijven hiervan.

Het plegen van abortus zal na deze tijd een zo sterke weerslag hebben voor de inkarnerende geest, zowel als de wordende moeder, dat dit in ieder geval veroordeeld moet worden.

Daartegenover wil ik stellen, dat ik het evenmin eens kan zijn met de stelling, dat abortus onder geen enkel beding mag plaats vinden. M.i. moeten, mede gezien de huidige toestand van de wereld, alle maatregelen tot beperking van conceptie gewettig mag noemen.

Verder meen ik, dat alle maatregelen tot afdrijven van, of het voorkomen van een zich vastzetten van de vrucht, gedurende de eerste zes weken zeker aanvaardbaar moeten worden geacht.

Ik meen, dat deze dingen niet zonder meer wettelijk kunnen worden vastgelegd, of onschreven, waar hierdoor misbruiken in de hand zouden worden gewerkt.

Konklusie: onverschillig, of het meisje van goede, of minder goede familie is, mag de arts het alleen helpen in de eerste periode der zwangerschap, mits hij het risico van deze hulp wil aanvaarden en daarvoor geen onredelijk hoog loon vergt.

De integriteit van de arts bij de gelijke gevallen moet boven alle verdenking staan. Anders zouden wij hetzelfde zien, wat kort geleden in een ander land gebeurde, waar de arts niet alleen een onredelijk hoog bedrag voor zijn hulp vorderde, maar nadien nog afpersing pleegde ook. Tegendergelijke misbruiken moet een middel worden gevonden.

onder dit is er eerder sprake van exploitatie dan van hulp. M. i, zou het een belangrijke verbetering betekenen, wanneer zowel door de kerken, als de staat werd erkend, dat een vrucht mag worden verwijderd, zolang zij zich niet van framboosje tot embryo heeft ontwikkeld, terwijl het een ieder vrijstaat vrucht te dragen of niet, naar eigen behoeven en begeren.

Ingrijpen zou alleen mogen geschieden door mensen, die daarvoor een bijzondere opleiding hebben gevolgd en tenminste de graad van arts bezitten.

Wat de oorspronkelijke vraag betreft, stel ik, dat gedurende de eerste periode de arts zedelijk gerechtigd is in te grijpen, zelfs indien dit wettelijk niet is toegestaan. Hij zal zelf de gehele verantwoording moeten dragen voor zijn ingrijpen.

Morael is het niet verantwoord, wanneer de arts regelmatig dezelfde personen op deze wijze helpt, waar hij hierdoor misbruiken in de hand werkt.

Wat het argument betreft: betere stand aanvaardt dit moeilijk, lijkt het mij zaaks de ouders te leren de konskwenties van hun opvoedingsmethoden te dragen. Zij dienen te begrijpen, dat zij in haast alle gevallen t.m. mede verantwoordelijk zijn, wanneer het minderjarigen betreft.

x Heeft U de perioden genoemd i.v.m. de aanhechting van de geest?

- Het onderwerp is reeds meerdere malen behandeld. De genoemde periode is de tijd, waar binnen nog geen sprake kan zijn van een zo grote binding tussen stoflichaam en geest, dat van een redelijke eenwording kan worden gesproken.

In de tweede plaats is in deze periode de vrucht nog niet zozeer ontwikkeld, dat te grote schade door de afdrijving kan worden verwacht.

x Is er sprake van een huwelijk in geestelijke zin, wanneer er geen nageslacht is?

- Een huwelijk berust op geestelijke eenheid. Is deze niet aanwezig, dan zal, hoe talrijk het nageslacht ook is, van een waar huwelijk geen sprake zijn.

Deze stelling: huwelijk en nageslacht zijn één, hoe meer nageslacht, hoe beter de mens is enz., wordt verkondigd door groepen, die macht zoeken.

Toen in Japan stellingen verkondigd werden, zoals deze, begon kort daarop de pressie op China, ontaardende in een oorlog. Toen in Duitsland de nadruk werd gelegd op een zo groot mogelijk nageslacht, kwam het enige jaren daarna reeds tot agressie, die ontaardde in de 2de wereldoorlog.

Ook wanneer godsdiensten deze stellingen opvallend naar voren brengen, gaat het hen er vaak om zielen te winnen en hun macht te vergroten.

Laat ons een scheiding maken tussen het uit liefde en op verantwoorde wijze bieden van mogelijkheid aan de geest om te inkarneren en het bij de konijnen weg voortbrengen van kroost zonder zich ook maar even af te vragen, of men in staat is de verantwoording voor de kinderen op zich te nemen.

Men denkt er zelfs al te vaak niet eens over na, of men wel het recht heeft kinderen op deze wijze in de wereld te brengen. Met het huwelijk heeft dit niet veel te maken, met het ware huwelijk dan.

Overigens is het opvallend, dat, naarmate het verantwoordelijkbewustzijn groter is, het aantal kinderen per gezin afneemt.

Dit houdt in, dat degenen, die het minst zich van verantwoordelijkheid bewust zijn, de meeste kinderen voort zullen brengen. Het regime van de massa houdt dan ook veelal een sterke daling in van het gemiddelde sociale en morele peil.

x U sprak over Stichting Kunstbezit. U noemde dit helpen. Die voorlichting is toch zeer eenzijdig?

- U zult het misschien zelf niet kunnen waarderen, maar U zult zo leren begrijpen, wat anderen in bepaalde kunst tukken mooi vinden. Zekere eenzijdigheid is bij voorlichting over het algemeen niet weg te werken. Indien die voorlichting zo eerlijke mogelijk wordt gegeven en daardoor aan een groot aantal mensen het genieten van kunstwerken mogelijk wordt gemaakt, heeft zij haar nut.

In dit geval neem ik aan, dat degenen, die zich voor het onderwerp werkelijk interesseren, op de duur tot een eigen oordeel zullen komen. Reeds nu leren zij begrijpen, wat er te zien en te waarderen is.

Ik meen dan ook, dat het zonder deze op zich misschien eenzijdige voorlichting veel moeilijker zou zijn zich tot een kennen en onderscheiden van stijlen en perioden te bekwamen. Men verkrijgt enig inzicht in technieken en werkwijzen. De spreker zal ongetwijfeld kenbaar maken, wat voor hem mooi is. Niemand kan anders dan subjectief bepalen, wat mooi is.

Een verstandig mens zal, zo een spreker beluisterende, zeggen: Hiermede ben ik het - al dan niet - eens....

x Menigeen zal geneigd zijn te zeggen: Omdat hij het mooi vindt, moet ik het dus ook mooi vinden.

- Iemand, die alleen schoonheid erkent in de vorm van een dergelijk snobisme, is niet eens waard, dat er voor hem een dergelijke lezing wordt gehouden. Niemand dwingt U het oordeel van de spreker tot Uw eigen te maken.

De vele snobs zullen het hier in ieder geval mogelijk maken, dat velen, die van kunst geen, of weinig, begrip hebben, de wereld van de musea, de grote schilders en beeldhouwers kunnen binnengaan, zodat zij zich meer en meer kunnen gaan verheugen in hetgeen anderen geschapen hebben.

Dat lijkt mij een waar helpen, omdat de mens hierdoor intenser en gelukkiger kan leven. Van dwang mag ook hier geen sprake zijn en is - zover mij bekend - ook geen sprake. Juist daarom koos ik dit als een voorbeeld van goed helpen.

Het viel mij op, dat de belangstelling voor een sexueel betoog groter was, dan de belangstelling voor het onderwerp pour soi. Ik hoop, dat dit niet moet worden gezien als een veroordeling van mijn wijze van belichting.

Ten tweede wil ik de aandacht erop vestigen, dat de in het onderwerp gegeven maatstaven mijn maatstaven zijn. Ieder mag dus op eigen wijze een maatstaf van goed en vermeend helpen in de wereld stellen.

Ik zou er prijs op stellen, wanneer U de door mij zo populair mogelijk gegeven punten nader zouwt willen overwegen en beschouwen.

Ten derde zou ik op willen merken, dat de beantwoording van Uw vragen wederom duidelijk heeft gemaakt, hoe snel een mens afwijkt van een gegeven punt, of onderwerp.

Dit is geen verwijt. Toch zou ik U willen raden, bij het volgen van een betoog, in de eerste plaats de gedachtegangen van de spreker te volgen.

U zult dan vele vragen kunnen stellen en opmerkingen kunnen maken , die direkt met het onderwerp verband houden en daaraan een diepere betekenis kunnen geven. Wij hopen nog steeds dit ook hier te kunnen bereiken.

Goeden avond, vrienden.

- -o-o-o-o-

Als onderwerp voor volgende week is gesteld:

DE WAARHEDEN VAN BIJBEL EN EVANGELIEN

=====

-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Allereerst wil ik enige opmerkingen maken aangaande de huidige wereldtoestand.

Zoals U bekend is, leeft U op het ogenblik in een wat vreemde periode. Overal zijn tekenen van ontspanning merkbaar, terwijl anderzijds de spanningen aanmerkelijk toenemen.

In onze prognose hebben wij reeds gewezen op moeilijkheden in Zuid-Afrika, Congo en delen van Noord-Afrika. Deze reeds voorziene feiten geven in hun vervulling te kennen, dat rekening moet worden gehouden met toenemende storingen en onrust. Deze storingen gedragen zich haast altijd als golven, die met de zon mee om de aarde ploegen te lopen.

Wanneer deze onrust op het ogenblik zich sterk openbaart in Afrika, kan er mee gerekend worden, dat zij zich enkele maanden later ook in Zuid-Amerika zal openbaren. Spanningen, die in Noord-Amerika optreden, zullen hun weg vervolgen over Azië en - uitklinkende in felheid - ook Europa bereiken.

Het resultaat van de nu rond de wereld gaande invloeden is, dat de alghele toestand op de wereld heel wat wankeler is, dan men oogenachijnlijk zou menen.

Meer dan ooit is er op de wereld behoefte aan stabiliteit. U zult zich afvragen, hoe U mee kunt werken aan het bereiken van grotere vastheid op deze aarde. In de geest werkt onze groep hiervoor.

Ook U op aarde kunt U Uw steentje bijdragen. Ik zal U niet aanbevelen goede gedachten uit te zenden en wat dies meer zij. Wanneer U tracht evenwicht in Uw eigen wezen en omgeving te handhaven, zendt U die gedachten vanzelf wel uit.

In alle landen - ook Nederland - moet worden gerekend met toenemende conflicten tussen de progressieve en conservatieve richtingen binnen de volkeren.

Naarmate deze spanningen toenemen, wordt het voor meerdere staten belangrijk naar buiten toe een uitweg te vinden voor de hierdoor ontstane spanningen en energieën.

Voor Nederland is dit niet zo belangrijk. Het is maar een klein land. Er zijn grote landen, die op een gegeven ogenblik alleen hun innerlijke strijd kunnen onderdrukken, of verbergen, door de aandacht naar buiten toe te richten. Zij zullen hiertoe kunstmatig oorlogen, oorlogsdreigingen en economische oorlogen ontketenen.

Om hieraan niet mede te werken, is het noodzakelijk, dat U steeds weer tracht niet alleen maar konservatief, of alleen naar progressief te denken.

Begrijp, dat U zich in een tijd bevindt, waarin de gulden mid - denweg de enig praktisch juiste is. Dit geldt t.o.v. geloof, economie, sociale verhoudingen, maar evenzeer in de handel.

Het geldt zelfs voor Uw effecten. U kunt b.v. niet alleen op de Dow Jones index rekenen als een gids voor de werkelijke toestand en de komende ontwikkelingen.

Het is zeker niet uitgesloten, dat zich aan het begin van het volgende jaar een kleine, maar aanhoudende val voor gaat doen in de U.S.. Deze val zal niet groot genoeg zijn om het goed resultaat à la baisse te spekuleren.

Alles, wat wij op het oogenblik in de geest trachten te doen, is, evenwicht te handhaven.

Stemmingen, die vooral in deze dagen zeer sterk op kunnen komen, dienen door ons zo te worden beïnvloed, dat zij niet tot daden voeren. Voor U betekent dit niet, dat U daadloos moet blijven. Wel houdt het in, dat U zich niet te veel moet laten leiden door de gevoelens en gedachten, die in Uw Ik opkomen.

Ik zal U enige voorbeelden van de invloeden geven, die nu regeren.

1. Nederland: bij de meesten is, juist nu zij in feite geld nodig hebben voor de komende feestdagen, een tekort in kas.
2. Voor vele personen treden steeds weer perioden van daadloosheid en zelfs moedeloosheid op. Men gelooft alles wel.

Dit moe-zijn en de zaken laten rusten komt - ook in Uw eigen land - in periodieke golven voor, die voor alle mensen ongeveer gelijk zijn.

Op Uw kantoor zult U b.v. kunnen merken, dat niet alleen U zelf geen werklust hebt, maar dat heel Uw omgeving op die dagen al even lusteloos is.

Ook in de handel komt dit tot uiting.

Wij hebben, nu en in de komende dagen, steeds weer te maken met een plotseling opvlammen van temperamenten; wanneer U Uw eigen handelingen van het nabije verleden en ook de komende tijd onderzoekt, zult U ontdekken, dat U ontstellend vaak onredelijk bent. Cru en abrupt ook.

Overal heerst wankelmoedigheid. Vandaag heeft U energie, morgen niet. Wanneer U iets wilt doen, dat in Uw ogen belangrijk is, blijkt er geen geld te zijn. Wanneer U het reeds terzijde hebt gelegd, blijkt plotseling, dat de middelen er toch zijn.

Wanneer U nu kans ziet U op het oogenblik te wapenen tegen de grote lusteloosheid en al te grote uitbundigheid, terwijl U ook Uw hu - neur intoont en niet steeds weer iemand de waarheid wilt gaan zeggen, doet U al veel goeds.

De uiterlijke verschijnselen zijn niet zo belangrijk, als zij lijken.

Dit geldt ook voor politieke strijd, veranderingen binnen de roomse kerk, die zijn te verwachten etc. De kern van al deze dingen is een steeds groeiende onzekerheid. Hoe onzekerder de machten in de wereld zijn, hoe groter het gevaar, dat men naar geweld grijpt. Hoe groter ook het gevaar, dat bepaalde ontwikkelingen zich voordoen, die nadelig blijken voor zeer grote delen van de bevolking.

Dit geldt voor de hele wereld.

Wij moeten dan ook trachten zoveel mogelijk - niet alleen in onze naaste omgeving, maar ook bij elk contact met anderen - de nadruk te leggen op evenwichtigheid en gelijkmatigheid.

Ook wanneer U schrijft. U heeft het misschien nog niet bemerkt. De komende dagen tonen het dan in ieder geval. U zult zien, dat vele misverstanden ontstaan door brieven. U schrijft zo eerlijk en duidelijk, als U maar kunt. Een ander begrijpt U echter verkeerd. U bent nog niet duidelijk genoeg geweest.

U leest de brief van een ander. U zult zich vergissen in de inhoud. U heeft ze niet goed genoeg gelezen. Zorg er voor, dat alles, wat U zegt en schrijft in deze dagen, zo duidelijk mogelijk is.

Voorkom elk misverstand. Daardoor bevordert U de rust in omgeving, zowel als bij Uw relaties. Die rust is zeer nodig.

Ik wil niet in prognosen gaan vervallen. Daarvoor is een bijeenkomst rond Nieuwjaar bestemd. Wel kan ik U wijzen op het feit, dat ook geestelijk een grote onrust bestaat. Dit geldt niet alleen de werkzaamheid van onze eigen sferen.

Alle gebieden zijn op het ogenblik buitengewoon actief. O.m. kan dit tot uiting komen door grotere onrust in krankzinnigegestichten en inrichtingen voor zenuwzieken. Daarbuiten vindt het op aarde zijn beste afspiegeling in de grote onevenwichtigheid van velen.

Ook is mogelijk, dat meer voorgevoelens optreden dan normaal. Ook zult U reeksen van onverklaarbare handelingen en reacties zien, die in feite uit bepaalde sferen komen - hetzij, dat deze licht zijn, dan wel duister.

Een zo grote activiteit van de geest is voor de mens altijd een wat huiveringwekkend gebeuren. Je weet nu wel, dat de geest dat doet, maar je weet niet precies het hoe en waarom. Juist bij een geheel niet begrijpen zullen er vele fenomenen ontstaan, die niet passen in je levensbeschouwing.

Ik wil U een raad geven: wat de geest op het ogenblik wil, betreft de gehele wereld. Het kan niet in Uw eigen bewustzijn worden uitgedrukt, zonder dat hieruit grote problemen ontstaan.

Wanneer U n.l. als persoon zoudt willen gaan handelen naar een bevel, dat voor heel de wereld is bedoeld, loopt U het gevaar te ver op de menigte vooruit te geraken en zo de werkelijke tot standkoming van het door de geest begerde te schaden.

Houdt U dus bijjal, hetgeen de geest U op het ogenblik openbaart, laat zien, aan doet voelen etc., wat negatief. Zeg: "Wij zullen deze dingen wel aanvaarden, maar handelen daar op het ogenblik nog niet te veel naar".

Alleen zover wij dit voor onszelf kunnen doen - zonder anderen in ons beeld, of openbaringen te betrekken - zullen wij daaraan gehoor mogen geven.

De werkingen, die op de wereld kenbaar worden, zijn niet individueel meer. Zij worden eerder door de massa beleefd en zijn vertegenwoordigd in een de Gaulle, een Adenauer, een Eisenhower, een Chroetsjow.

Op het ogenblik gaat het om de stemmingen en daden van volkeren, niet van mensen. De stemming van een heel volk kunt U nooit beïnvloeden. U kunt slechts in Uw eigen omgeving een zo groot mogelijke gelijkmatigheid van leven bevorderen.

Ik hoop, dat U ook hiermede rekening zult houden.

Dan is het tijd, dat wij weer eens iets over onze Orde zeggen.

Wij zijn de Orde der Verdraagzamen. De verdraagzaamheid is al -
weer een doodgetrapt woord. Wij zijn er mee begonnen als een soort van
slagzinpropaganda, maar het werd overal en door alle anderen overge -
nomen. Het is nu zo iets als Players Please, of van Nelle Bestellen.

Deze slagzinnen verliezen op de duur hun redelijke betekenis .
Ook het woord Verdraagzaamheid is op deze wijze doodgeredeneerd. Wij
kunnen onze naam niet gaan veranderen. Dat heeft weinig zin.

Toch is het wel goed even de nadruk te leggen op hetgeen U on -
ze Orde is en wat zij doet. Dit zal U meteen duidelijk maken, waarom
U in deze dagen wel eens genoeg moet nemen met iemand, die een on -
derwerp wat minder beheerst.

Door onze andere werkzaamheden zijn er n.l. al enige moeijelijk -
heden geweest en moesten wij b.v. een vraagavond verschuiven.

De O.d.V. noemt zich zo, omdat zij bestaat uit een zeer hetero -
geen aantal elementen. Geestelijk kunt U daarin aantreffen heidense
en Christelijke priesters; oude filosofen, atheïsten, Christenen en
anderen; bedienden, marskramers, slaven, doktoren, professoren, docen -
ten, vorsten enz.

Wij vinden elkaar door een gemeenschappelijk doel. Wij kunnen
elk voor zich dit doel niet bereiken. Dit is slechts mogelijk, wan -
neer wij elkaar steeds weer helpen.

Wanneer hier in Nederland wordt gestreden om Nederland tot een
waerlijk Christelijk land te maken en de K.K. gaan in tegen alle ande -
re Christengemeenschappen, dan wordt nooit een resultaat bereikt.

Eerst in een samengaan, een elkaar verdragen, terwille van het
doel, kun je verder komen. De meest vreemde elementen kunnen soms sa -
mngaen en iets goed bouwen, iets machtigs bereiken.

Zo ook in onze Orde. Geestelijk gezien vertegenwoordigen wij een
grote reeks van zeer verschillende gedachterichtingen. Wij hebben ge -
zamenlijk een punt, dat ons boven alles gaat. Een geloofspunt: de
liefde Gods. Dat is voor ons het belangrijkste. Daarover zijn wij het
dan ook wel ongeveer eens.

Bij onze uitingen houden wij ons aan door de gemeenschap gestel -
de normen, waarbij de persoonlijke mening wel naar voren kan treden ,
maar toch altijd zal worden geremd door het inzicht van de gehele ge -
meenschap en de richting, die zij na streeft.

Onze werkzaamheid is niet beperkt tot de lezingen, die wij hier
geven, of de meer persoonlijke steun en hulp, die wij de mensen soms
geven.

In de eerste plaats werken wij samen met vele andere geestelij -
ke Orden en Broederschappen binnen het kader van een groep, die op
aarde meestal de Witte Broederschap wordt genoemd.

Wij trachten de wereld te redden voor een ondergang, doch stre -
ven er gelijktijdig voor alles naar de mensheid op de wereld in staat
te stellen haar bewustwording daar voort te zetten. Alleen de onder -
gang van de huidige wereld voorkomen zou gemakkelijk zijn; in de on -
dergang grotere bewustwordingsmogelijkheden te scheppen evenzeer.

Juist het behouden van de huidige mogelijkheden en toch een
grotere mogelijkheid tot bewustwording te scheppen, is een zeer moei -
lijke taak, waarvoor alle krachten allereerst ingezet worde.

Daarnaast blijven de taken op meer geestelijk terrein bestaan ,
als daar zijn: studie, experiment, hulp aan hen, die overgaan, volvoc -
ren van taken in lagere sferen enz.

Onze gemeenschap is betrekkelijk groot op het ogenblik. Er is
aan onze kant meer belangstelling dan de laatste tijd bij U. Wij ko -
men alleen reeds voor deze groep tot een aantal, dat in de duizenden

loopt. Zover heeft U het op aarde nog niet kunnen brengen. Misschien is de reden wel, dat wij de tijd hebben om ons geheel in te zetten voor de zaak, waarin wij geloven.

Dat mankeert bij U wel eens; van onze leden op aarde verwachten wij natuurlijk niet al te veel. Maar in ieder geval verwachten wij ook wel, dat U het begrip verdraagzaamheid op de juiste wijze zult leren begrijpen en gebruiken.

Verdraagzaamheid is het waarderen van de begrippen van anderen, ook wanneer zij aan eigen mening, of opvatting, tegengesteld zijn. Het is in het respect voor anderen met die anderen samen leren gaan, om acht te verschillen.

Verder betekent verdraagzaamheid: nadenken voor je reageert en steeds rekening houden met mogelijke factoren in anderen, die hen tot een voor jou mogelijk minder prettige, of redelijke handeling kunnen voeren.

Het gaat er dus om ook de bedoelingen te waarderen en niet alleen de resultaten, of verschijnselen.

Verdraagzaamheid betekent zeker niet, dat je voor anderen een voetveeg moet worden en anderen maar over je heen moet laten lopen. Wel verwachten wij van U, dat U terwille van deze verdraagzaamheid zult trachten alle mensen - ook degenen, die U niet simpatisch vindt - te begrijpen en te waarderen.

Er wordt niet van U verwacht, dat U zult zeggen: wij hopen, dat de Bolsjewisten morgen hier zijn; wel, dat U begrijpt, dat achter het IJzeren Gordijn dezelfde mensen wonen als hier, of in de V.S.

Wij verwachten van U, dat U protestant, katholiek, boeddhist, of moslim, in zijn eigen geloof zult waarderen en respecteren, zonder ooit te veroordelen, of te zeggen: Het die humbug houd ik mij niet bezig.

Verdraagzaamheid wil verder zeggen, dat U er zich niets van aan trekt, wanneer een ander Uw overtuigingen kleineert, b.v. te zeggen: Spiritisme? Kolder. Ga je daar heen? Nu, ik ben wel wijzer.

U moet het ook kunnen voordragen, dat een ander niet luisteren wil, wanneer U met Uw argumenten ter tafel komt. Nooit echter zult U U door anderen in Uw rechten mogen laten tasten, doch U zult zich dienen te verzetten tegen alles, wat maar op onrecht lijkt.

Wanneer wij hier uit onze groep een hechtere gemeenschap zouden kunnen bouwen, zouden wij in staat zijn ook invloed uit te oefenen. Niet op politiek terrein; daar kunnen wij immers niet streven, zonder eenzijdig te worden en de verdraagzaamheid op de duur te schaden.

Wij kunnen trachten een ieder in zijn streven te helpen, wanneer ons dit goed lijkt. Indien U - als gemeenschap - voortdurend probeert behulpzaam te zijn en een zekere naasteliefde te tonen, wanneer U daarnaast steeds tracht onderling en gezamenlijk een groot begrip te verwerven voor de waarden, die in de mensheid leven, zijn wij daarmede tevreden.

Dan heeft U zelfs méér gedaan, dan van U verwacht, of geëist mag worden. U heeft dan een groot deel van onze taak mede op U genomen.

I.v.hiermede wil ik enkele punten aanstippen, die zeer belangrijk zijn.

Hetgeen de mensen het meeste kwelt, is niet de werkelijkheid, waarin zij leven, maar de voorstelling, die zij zich daarvan maken. Wij moeten begrijpen, dat elk benaderen van de medemens op alleen uiterlijke waarden een vertekend beeld moet geven.

Elke men heeft in zich bepaalde complexen, bepaalde afwijkingen van de norm. Ook U. Ook U benatwoordt immers niet geheel aan de norm, die U pleegt te stellen voor Uw medemensen? Of de gemiddelde norm, die geldt in de maatschappij?

Elk wezen, dat U zult ontmoeten - mens, maar ook hond, kat, paard, ezels, geit enz. - is een aparte persoonlijkheid met zeer speciale eigenschappen, met apparte denkwijze en een reek van voorstellingen in zich, die niet geheel met de werkelijkheid stroken.

Wanneer je je realiseert, dat een kleur voor verschillende mensen een verschillende waarde kan hebben en een enkel denkbeeld door 10 verschillende mens ook op 10 verschillende wijzen kan worden geïnterpreteerd, zult U beseffen, dat het woord een gebrekkig hulpmiddel is, wanneer men zich wil uitdrukken, of een ander wil overtuigen.

Men praat en denkt te vaak langs elkaar heen. Verdraagzaamheid is hier noodzakelijk. Wij zullen alle wezens rond ons moeten leren accepteren, zoals zij zijn, maar vanuit ons persoonlijk standpunt moeten begrijpen, hoever zij afwijken van de voor ons geldende normen.

Om te helpen, moet je leren beseffen, hoe verschillend denkwijzen en reacties kunnen zijn.

Verder moet U er rekening mee houden, dat er haast geen mens is in de moderne maatschappij, die niet aan een neurose lijdt. Elke mens is op de een of andere manier aangedaan in zenuwstelsel, of onbewustzijn. Elke mens heeft reeksen van reflexen, of tics, die niet helemaal kloppen.

Het is verstandig niet op alle stopwoordjes en gewoontegebaren te reageren.

Houdt er verder rekening mee, dat U wel leeft in een wereld vol van wetten en regels, maar dat Uw medemensen voortdurend bezig zijn die wetten te overtreden, of te ontduiken.

Denk daar aan niet alleen in het verkeer, maar overal. De regels en wetten van de maatschappij zijn ook normen, waaraan niemand geheel zal beantwoorden.

Er kan vaak een recht Uwerzijds bestaan, zonder dat een ander dit beseft, of, zo hij dit beseft, er rekening mee zal houden. Verdedig Uw recht alleen, wanneer het voor Uw zelfstandig bestaan en voortbestaan noodzakelijk is.

Laat verder anderen de kans, het er goed af te brengen, wanneer hij al eens tegen Uw rechten ingaat. Realiseer U, dat de mensen niet reageren naar Uw verwachtingen, maar aan de hand van hun eigen innerlijke waarden.

U zegt b.v. als een grap: "Zalig de mens, die geen twee auto's in de garage heeft, want hij behoeft er geen wegenbelasting voor te betalen".

U meent, dat de ander dit leuk zal vinden. Achter Uw rug reageert hij echter? Opschapper, moest zeker laten horen, dat hij ook een auto in de garage heeft.

Houdt er rekening mee, dat vele mensen afgunstig op U zijn, zelfs wanneer U zelf niet weet, dat er aan aanleiding toe zou zijn. Reken er mee, dat ook U door onbewuste haat, of afgunst kunt worden geleid bij Uw beoordeling van anderen.

Wees beloofd, ook wanneer anderen dat niet zijn.

Voorbeeld: groot in trein, of tram, de man, die U Uw kaartje verkoopt, of controleert. Laat zien, dat U ook in hem een mens ziet, zelfs wanneer die mens daarop niet reageert, heeft hij daar recht op, want hij is een mens.

Uw verdraagzaamheid moet hier zover gaan, dat U - zelfs wanneer U 20 keren Uw neus stoot - het toch als U plicht blijft zien in elke medemens de mens te erkennen en dit kenbaar te maken.

Toon een ieder steeds weer, dat hij mens is in Uw ogen en een zekere waardering geniet.

Zoek niet alleen contact met Uw eigen vrienden en bekenden, maar wees steeds bereid ook vreenden te woord te staan en te leren kennen.

Voor ons is het b.v. een groot genoegen, wanneer U zich op deze avonden niet alleen bezighoudt met Uw eigen kleine kringetje, maar ook eens een paar woorden wisselt met een ander. Daardoor leert men immers elkaar beter kennen en begrijpen. Zó zou het in de hele wereld moeten gaan.

Wanneer de mens de weg van het gulden midden wil bewandelen in deze dagen, zal hij voortdurend vriendschappelijk t.o. de wereld moeten staan. Dat is mogelijk.

Wanneer U steeds een sekonde meer tijd hebt voor een ander, dan hoogst noodzakelijk is, wanneer U steeds iets vriendelijker en begripvoller bent, dan U moet zijn.

Verdraagzaamheid impliceert, dat je je medemens steeds iets meer aan achting, vriendschap en begrip schenkt, dan van je verwacht kan worden.

Alleen op deze manier kunnen wij ook op Uw wereld zorgen voor een geleidelijke en redelijke overgang naar een nieuw tijdperk.

U weet, dat wij de laatste tijd niet veel meer hebben gezegd over de nieuwe wereldleraar. Wij mogen daarover helaas niet al te veel zeggen. Toch zullen wij trachten U op de hoogte te houden en U regelmatig - zij het, dat de bron niet altijd vermeld zal worden - iets van deze denkbeelden mee te geven.

De nieuwe wereldleraar heeft op het ogenblik o.m. de volgende uitspraken gedaan, waarvan U o.i. kennis moet nemen.

Er is een verschil tussen lijdzaam en werkelijk verzet. Lijdzaamheid kan zo negatief worden, dat geen mens daardoor meer verder kan komen. Het heeft geen zin je alleen te onthouden van dingen, tenzij dit een zuiver persoonlijke kwestie is.

Wanneer je bewust een zeker doel nastreeft, zul je niet alleen kunnen volstaan met het hinderen van anderen, of het verhinderen van hun daden.

Je zult positieve steun moeten geven aan een ieder, die een onrecht bestrijdt, een euvel tracht te verhelpen. Je zult daarvoor je eigen krachten moeten geven, zover je dit mogelijk is.

Zoals U zult begrijpen, heeft deze uitspraak direkte zin i.v.m. de ontwikkelingen in India, Pakistan en de Arabische gebieden. Ook voor het westen heeft deze uitspraak zin: de mens is daar vaak geneigd te zeggen, dat deze dingen hem niet aangaan, of wanneer zij zelf aan deze dingen niet mee doen, dat dat reeds voldoende is.

Neen, vrienden, men moet positief streven, zolang het niet slechts een kwestie is van eigen smaak, eigen denken. Zodra het een gemeenschap betreft, zult U met anderen samen moeten werken en handelen.

Onze wereldleraar zegt verder: God komt altijd tot ons. Maar om ons bewust te worden, zullen wij ook tot God moeten gaan.

Zo is het met al datgene, waarin voor ons de Goddelijke liefde, de Goddelijke kracht en het Goddelijk recht kenbaar worden. Zij komen wel tot ons, maar wij zullen ons deze alleen kunnen realiseren, in dien wij zelf naar deze dingen streven en zo nodig daarvoor ook strijden. De strijd mag nooit gericht zijn tegen bepaalde mensen, of instellingen, doch dient op het doel te worden gericht zonder meer.

Onze wereldleraar brengt geen geloof, maar een levensvisie, die kan dienen als een gemiddeld aanvaardbaar streven voor heel de wereld.

Esoterie. Gelijkenis: iemand zag een boom staan en sprak: "Hoe machtig moet hetgeen zijn, dat dit tot stand brengt". Een boer hoorde dat en lachte wat. Hij toonde de man een zaadje en zei: "Hieruit is deze grote boom gegroeid".

De man, die de boom had bewonderd, antwoordde hem: "Welk een eeuwigheid moet er niet dit zaad besloten liggen om zo iets tot stand te kunnen brengen".

De meeste mensen kijken bij het zoeken naar een innerlijke waarheid niet verder dan het zaad. Zij menen, dat zij mens zijnde, bepaalde eigenschappen bezitten. Dat is nu eenmaal zo.

Anderen zeggen: Ik voel in mij de kracht van de geest en dus.. en ook dan volgt een opsonming.

Wij moeten onthouden, dat achter het beginsel bij de boom de hele natuur staat. Dat is een ontwikkeling van ongetelde miljoenen jaren. Daarnaast leeft daarin de Goddelijke levenskracht.

Achter ons bestaan en alles, wat in ons bestaat, ligt eveneens een oorzaak. Die oorzaak is weer het gevolg, het produkt van een ongeteld aantal ontwikkelingen, die plaats vonden rond een kracht, die ~~dit~~ middellijk met het Goddelijke in verband staat.

Wanneer het gaat om de boom, is het voldoende de vruchten, het zaad in de aarde te brengen. Wanneer je verder wilt gaan dan dat en begrijpen, hoe de werkingen der natuur zijn, zul je boom en zaad moeten bezien om te leren begrijpen, hoe de boom in het zaad zijn wezen legt en te beseffen, hoe keer na keer verschillende waarden van bomen in het zaad worden vastgelegd, waaruit de nieuwe boom als wezen geboren wordt.

De wisselwerking gaat hier van groot naar klein en weer naar groot. Indien wij de mens bezien in zijn verband tot de kosmos, is hij klein. Hij is gegroeid uit het grote, uit het kosmische scheppen. Achter U ligt het groots verleden van de mensheid, voor U de stroom der toekomst. In het heden zijn beide waarden mede weergegeven. Zij zijn één.

Voor U is vooral de kracht, die U in het heden beweegt, belangrijk, omdat zij Uw toekomst bepaalt. Om verder te komen dan een oppervlakkige beschouwing van het Ik, zult U moeten beseffen, dat elke mens, die zoekt naar de kern van zijn wezen, niet zichzelf, maar de eeuwigheid zal vinden.

Klein keert terug naar groot, mens keert terug naar de kosmos. Men mag zich daarom niet beperken tot de mens, of het Ik alleen. Men kan niet, met uitsluiting van alle andere waarden, in zich komen tot God en waarheid.

Wij dienen ons innerlijk streven door een wisselwerking met de uiterlijke wereld een inhoud te geven, die ons naast ons eigen wezen ook de kern van de Scheping zelf duidelijk maakt. Wij dienen eveneens te beseffen, dat wij - geest of mens - in onze huidige vorm en bewustzijn slechts een overgang vormen tot andere en grotere ontwikkelingen.

Vroeger waren alle zielen één. Zij werden door het springen van het grote oeratoom uiteen gedreven en tot persoonlijkheden gemaakt. Eerst wanneer ~~we~~ allen wederom de oude eenheid teruggevonden hebben, zal er geen streven meer zijn.

Goeden avond, vrienden.

(verkort)